

Beslutsförslag § 04 Beslutsärende – Anskaffning

av ER1-fordon

Infosäk.klass: K1

Handläggare: Hanna Bergström m.fl.

Dnr: 59–2025

2025-01-17

§ 04 Beslutsärende – Anskaffning av ER1-fordon

Styrelsen föreslår besluta

- att** villkorat av att Mälardalstrafiks respektive ägare fattar beslut enligt nedan, komplettera antal nuvarande fordon av modellen Dosto ER1 i verksamheten genom anskaffning av ytterligare 13 Dosto ER1, vilka ska tillhandahållas av AB Transitio baserat på motsvarande kommersiella modell som gäller för fordonsanskaffning via AB Transitio.
- att** villkorat av att Mälardalstrafiks respektive ägare fattar beslut enligt nedan, tidigare fattat styrelsebeslut, benämnt § 45 Beslut om anskaffning av Dosto ER1-fordon, från den 12 oktober 2022 ersätts av styrelsens beslut i detta ärende.
- att** föreslå för Mälardalstrafiks respektive ägare; Region Stockholm, orgnr: 232100–0016, Region Uppsala, orgnr: 232100-0024, Region Sörmland, orgnr: 232100-0032, Region Västmanland, orgnr: 232100-0172, Region Örebro län, orgnr: 232100-0164 samt Region Östergötland, orgnr: 232100-0040, att var för sig besluta enligt följande:
- att** ingå uppdragsavtal med AB Transitio som ger AB Transitio uppdraget att avropa och anskaffa X Dosto ER1-fordon [Not: X ska i kommande underlag för beslut inom respektive region ersättas med det antal fordon som respektive region ska gå i borgen för] med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt upphandla därtill hörande finansiering.
- att** ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) upp till X miljoner kronor [Not: X ska i kommande underlag för beslut inom respektive region ersättas med det belopp som respektive region ska gå i borgen för] jämte därpå löpande ränta och kostnader för den upphandlade finansieringen.
- att** ge i uppdrag samt befullmäktiga Mälardalstrafik att gentemot AB Transitio företräda regionen i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående Dosto ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt att ingå hyresavtal.
- att** regionens tidigare beslut om anskaffning av Dosto ER1-fordon (del av Tidigare Besluten, såsom definierat nedan) ersätts av detta beslut.

Bakgrund

Tidigare beslut av ägarregionerna avseende etablering av dagens fordonsflotta

Inriktningen för dagens fordonsflotta fastslogs vid styrelsens sammanträde den 11 december 2013 genom fastställandet av en strategisk inriktning avseende avrop av fordon. Utöver grundbeställningen finns i den strategiska inriktningen även en option avseende anskaffning av ytterligare fordon.

Vid styrelsesammanträdet den 19 mars 2014 beslutade styrelsen att föreslå för Mälardalstrafiks ägare att avropa fordon enligt grundbeställningen och beslutsärendet beskrev den kommande processen samt gav förslag till beslutsformuleringar för respektive ägare.

I februari 2022 tog Mälardalstrafik emot de tre (3) sista fordonen av modellen Dosto ER1 från AB Transitio, motsvarande den grundbeställning som gjordes för Etapp 1 och Etapp 2, vilket innebar en omfattning av totalt 45 fordon av modellen Dosto ER1. I juni 2022 togs åtta (8) Dosto ER1 och tre (3) Regina X50 över från Region Uppsala vid integrationen av Upptåget. Totalt har Mälardalstrafik i dagsläget 53 fordon av typen Dosto ER1 och nio (9) fordon av typen Regina X50 till sitt förfogande.

Tidigare beslut av ägarregionerna avseende komplettering av fordonsflottan

Vid styrelsemöte den 12 oktober 2022 beslutade styrelsen att komplettera fordonsflottan genom anskaffning av ytterligare tre (3) Dosto ER1-fordon (genom ovan beskrivna optionsförfarande) och föreslå för ägarregionerna att var för sig besluta att ge AB Transitio ett uppdrag att anskaffa Dosto ER1-fordon samt upphandla finansiering. Vidare planerades det för en anskaffning av ytterligare tre (3) Dosto ER1-fordon (sammanlagt sex (6) fordon). Respektive ägarregion har därefter fattat beslut i enlighet med styrelsens förslag. Nedan följer respektive regions tidigare beslut i enlighet med styrelsens förslag den 12 oktober 2022 ("Tidigare Besluten").

- (i) Region Stockholm: Regionfullmäktige 9 maj 2023 ärende 32 § 101 Anskaffning av ER1-fordon – Tilläggsavtal 3 till Samverkansavtal om utveckling av regionalstågstrafiken i Östra Sverige;
- (ii) Region Uppsala: Regionfullmäktige 26 april 2023 § 50/23 Anskaffning av ER1-fordon via Mälardalstrafik;
- (iii) Region Sörmland: Regionfullmäktige 25 april 2023 § 52/23 Mälardalstrafik - Beslut om anskaffning av ER1-fordon – Tilläggsavtal 3 till Samverkansavtalet;
- (iv) Region Västmanland: Regionfullmäktige den 18 april 2023 § 48 Mälardalstrafik MÄLAB AB - Beslut om anskaffning av ER1-fordon – Tilläggsavtal 3 till Samverkansavtalet;
- (v) Region Örebro län: Regionfullmäktige den 24 april 2023 ärende 25 § 54 Anskaffning av tågfordon för att öka reservkapacitet i Mälardalstrafikens trafiksystem;
- (vi) Region Östergötland: Regionfullmäktige den 18 april 2023 ärende 7 § 55 Mälardalstrafik MÄLAB AB - Beslut om anskaffning av ER1-fordon – Tilläggsavtal 3 till Samverkansavtalet RÖ 2022-13681.

Fortsatt arbete för fordonsanskaffning

Under 2023 och 2024 har arbete genomförts hos såväl AB Transitio som hos Mälardalstrafik för att realisera Tidigare Besluten. Processen att realisera Tidigare Besluten har inte slutförts.

Mälardalstrafik och Transitio har löpande i olika forum informerat ägarregionerna om arbetsprocessens status.

Parallellt har Mälardalstrafik arbetat med den kommande tågstrategin, i det som kallas "Strategiska utredningar". Inför trafikupphandling av regionaltågstrafik i Stockholm-Mälardalregionen sammanställdes ett underlag "Underlag trafik till TUPP - Utifrån utredningsresultat tidshorisont 2030" som även var del av § 82 Beslutsärende Inriktning för trafikupphandling av regionaltågstrafik i Stockholm – Mälardalregionen vid styrelsens möte den 9 oktober 2024. Underlaget visade på ett, på vissa sträckor, behov av utökad trafik under perioden med därtill hörande behov av fler fordon.

Vid styrelsens möte den 9 oktober 2024, ärende § 82, beslutades att en tidsatt beredning "Beredning inför trafikupphandling av regionaltågstrafik i Stockholm – Mälardalregionen" skulle tillsättas. Med utgångspunkt från tidigare framtagna och beslutade inriktningar fick beredningsgruppen i uppdrag att vidare bereda dessa inriktningar med särskilt fokus på ett antal frågor relevanta för TUPP. En av dessa frågor var trafikomfattning och behov av fordonsanskaffning. Med utgångspunkt i ovan beskriven situation och historik presenterades ett antal möjliga scenarios för beredningsgruppen.

I beredningsgruppens återrapportering till styrelsen vid styrelsesammanträdet den 11 december 2024 meddelades att det är ställt utom tvivel att ytterligare fordon behöver tillföras verksamheten för att kunna tillhandahålla en robust och stabil regionaltågstrafik under hela avtalstiden för kommande trafikupphandling. Utan ytterligare fordon kan verksamheten inte expandera under avtalstiden för kommande trafikupphandling. Tvärtom finns en risk för reduktion av trafikomfattningen jämfört med trafiken under nuvarande T25.

Vidare föreslog beredningsgruppen i sin återrapportering att en dialog inleds med ägarrådet avseende fordonsomfattningen. Denna dialog påbörjades vid ägarrådets möte den 12 december och kommer att fortsätta kontinuerligt i takt med att ärendet utvecklas.

Ärendet

Vid styrelsesammanträdet den 11 december 2024 presenterade beredningsgruppen två (2) förslag avseende fordonsanskaffning; 10 respektive 15 Dosto ER1-fordon.

Efter styrelsemötet har dialog och fortsatt arbete pågått inom och mellan ägarregionerna, inom tjänstemannaorganisationen på Mälardalstrafik och i samverkan med AB Transitio. Resultatet av detta är att förslag till fordonsanskaffning bestäms till totalt ytterligare 13 Dosto ER1-fordon inklusive de sedan tidigare tre (3) beslutade enligt Tidigare Besluten. Detta alternativ möjliggör en rimlig reserv för att hantera underhåll och skador samt en viss utökning av trafiken, framför allt på sträckan Stockholm-Uppsala.

Ett beslut om fordonsanskaffning medför dels att tillräcklig depåkapacitet behöver tillgodoseas, dels att förutsättningar för att utöka såväl trafik som fordons- och depåkapacitet i kommande trafikavtal behöver säkerställas.

Under beslutsprocessen kommer AB Transitios dialog att fortgå med fordonsleverantören i syfte att säkerställa kommersiella förutsättningar. I detta ingår att se över ytterligare möjligheter till

tekniska systemstöd. Transitio kommer att kvarhålla möjligheten att genom avropsavtalet avropa ytterligare fler fordon av fordonstypen Dosto ER1 än dessa nu aktuella 13 fordon.

Ekonomi

Nedan tabell visar nuvarande omfattning av ägarregionernas borgensåtagande för Dosto ER1-fordon samt Regina X50 samt den utökning av borgensåtagandet som följer om beslut fattas om ytterligare anskaffning av fordon enligt ärendets förslag:

Sammanställning av fördelning borgen	Region Stockholm	Region Sörmland	Region Uppsala	Region Västmanland	Region Östergötland	Region Örebro	Summa
Nuvarande fördelning Dosto ER1	15	18	10	5	3	2	53
Nuvarande fördelning Regina X50	0	0	5	4	0	0	9
2022 Ingången borgen, ej verkställd	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	3
Förslag 13 st. ER1 för Trafikutveckling T29-T34	5	2,5	4	0,5	0,5	0,5	13

För de Dosto ER1-fordon som nyanskaffas ska respektive ägare ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) till AB Transitio om 220 miljoner kronor per fordon. Nedan tabell visar på sammanlagt proprieborgensbelopp för respektive region om styrelsens förslag om nyanskaffning av 13 stycken Dosto ER1-fordon beslutas.

Sammanställning av fördelning borgen	Region Stockholm	Region Sörmland	Region Uppsala	Region Västmanland	Region Östergötland	Region Örebro	Summa
Förslag [13] st. Dosto ER1 enligt Trafikutveckling T29-T34.	5	2,5	4	0,5	0,5	0,5	13
Proprieborgensbelopp för respektive region	1 100	550	880	110	110	110	2 860

Hyra för varje tillkommande fordon bedöms, efter att AB Transitio slutligen övertagit fordonen, (FTO), uppgå till cirka 15,5–16,5 miljoner kronor per år. Hyreskostnaden fördelas enligt Samverkansavtal avseende verksamheten i Mälardalstrafik Aktiebolag, bilaga 3 (Principer för Finansiering av samarbetet och verksamheten). Översyn av bilaga 3 sker regelbundet för att se att den följer principerna för finansiering av samarbetet, se vidare ärende § 6 Information från VD, Översyn fördelningsmodell.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av ovanstående föreslås styrelsen besluta:

att villkorat av att Mälardalstrafiks respektive ägare fattar beslut enligt nedan, komplettera antal nuvarande fordon av modellen Dosto ER1 i verksamheten genom anskaffning av ytterligare 13 Dosto ER1, vilka ska tillhandahållas av AB Transitio baserat på motsvarande kommersiella modell som gäller för fordonsanskaffning via AB Transitio.

att villkorat av att Mälardalstrafiks respektive ägare fattar beslut enligt nedan, tidigare fattat styrelsebeslut, benämnt § 45 Beslut om anskaffning av Dosto ER1-fordon, från den 12 oktober 2022 ersätts av styrelsens beslut i detta ärende.

att föreslå för Mälardalstrafiks respektive ägare; Region Stockholm, orgnr: 232100–0016, Region Uppsala, orgnr: 232100-0024, Region Sörmland, orgnr: 232100-0032, Region Västmanland, orgnr: 232100-0172, Region Örebro län, orgnr: 232100-0164 samt Region Östergötland, orgnr: 232100-0040, att var för sig besluta enligt följande:

att ingå uppdragsavtal med AB Transitio som ger AB Transitio uppdraget att avropa och anskaffa X Dosto ER1-fordon [Not: X ska i kommande underlag för beslut inom respektive region ersättas med det antal fordon som respektive region ska gå i borgen för] med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt upphandla därtill hörande finansiering.

att ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) upp till X miljoner kronor [Not: X ska i kommande underlag för beslut inom respektive region ersättas med det belopp som respektive region ska gå i borgen för] jämte därpå löpande ränta och kostnader för den upphandlade finansieringen.

att ge i uppdrag samt befullmäktiga Mälardalstrafik att gentemot AB Transitio företräda regionen i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående Dosto ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt att ingå hyresavtal.

att regionens tidigare beslut om anskaffning av Dosto ER1-fordon (del av Tidigare Besluten, såsom definierat nedan) ersätts av detta beslut.